

Vabariigi Valitsuse määruse „Järvakandi valla ja Kehtna valla osas haldusterritoriaalse korralduse ja Vabariigi Valitsuse 3. aprilli 1995. a määruse nr 159 „Eesti territooriumi haldusüksuste nimistu kinnitamine“ muutmise“ eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Vabariigi Valitsuse määruse „Järvakandi valla ja Kehtna valla osas haldusterritoriaalse korralduse ja Vabariigi Valitsuse 3. aprilli 1995. a määruse nr 159 „Eesti territooriumi haldusüksuste nimistu kinnitamine“ muutmise“ eelnõu (edaspidi *eelnõu*) eesmärgiks on Eesti haldusterritoriaalse korralduse muutmise uue haldusüksuse moodustamisel kohaliku omavalitsuse üksuste (edaspidi ka *omavalitsus*) volikogude algatusel. Eelnõu toetub omavalitsuste initsiatiivile algatada omaalgatuslikult omavalitsuste ühinemine moodustamaks tugevam, võimekam ja jätkusuutlikum omavalitsusüksus.

Eestis on hetkel 15 maakonda ning 213 omavalitsust, mis jagunevad 183 vallaks ja 30 linnaks. Eelnõuga muudetakse haldusterritoriaalset korraldust Rapla maakonnas, mille käigus moodustub kaha Rapla maakonda kuuluva omavalitsusüksuse ühinemise teel üks uus omavalitsusüksus. Hetkel kuulub Rapla maakonda 10 valda, pärast haldusterritoriaalse korralduse muutmist jääb maakonda üheksa valda. Omavalitsuste koguarv Eestis väheneb ühe omavalitsuse võrra 212-le, kokku 182 valda ja 30 linna^{1,2}.

Ühinevad omavalitsused on³:

- 1) Järvakandi vald (pindala 5 km² ja rahvaarv 1241),
- 2) Kehtna vald (pindala 507 km² ja rahvaarv 4418).

Eelnõuga rahuldatakse sisuliselt Järvakandi valla ja Kehtna valla esitatud taotlused haldusterritoriaalse korralduse muutmiseks ning moodustatakse nimetatud valdade ühinemise teel uus haldusüksus nimega Kehtnakandi vald (kogupindala 512 km², rahvaarv 5659⁴).

1.2. Eelnõu ettevalmistaja

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Rahandusministeeriumi regionaalarengu osakonna õigusnõunik Olivia Taluste (e-post olivia.taluste@rahandusministeerium.ee; tel 611 3092), eelnõu ja seletuskirja koostamises osalesid ka regionaalhalduse osakonna nõunikud Kaie Küngas (e-post kaie.kyngas@rahandusministeerium.ee; tel 611 3080) ja Ave Viks (e-post ave.viks@rahandusministeerium.ee; tel 611 3079).

---

¹ Arvestades vaid eelnõus esitatud ühinemist. Vabariigi Valitsuse 21.07.2016 määruste nr 82 ja 83, 22.12.2015 määruste nr 151–153, 29.12.2016 määruste nr 168–174, 06.01.2017 määruste nr 3–5, 12.01.2017 määruste nr 6–12 ja 26.01.2017 määruste nr 18–28 ja 30–36 jõustumisel väheneb omavalitsuste koguarv Eestis 116-le, kokku 98 valda ja 18 linna. Arvestades Vabariigi Valitsuse istungile esitatud Haanjamaa valla, Hiiumaa valla, Kehtnakandi valla, Lahemaa valla, Mulgi valla, Põhjaranniku valla ja Võhandu valla moodustamise eelnõusid väheneb omavalitsuste koguarv veel 14 omavalitsuse võrra 102-le, kokku 85 valda ja 17 linna.

² Kuna taotletud haldusterritoriaalse korralduse muudatus jõustub 15. oktoobri 2017 toimuva korraliste kohaliku omavalitsuse volikogu valimiste käigus koos teiste haldusreformi käigus läbiviidatavate ühinemistega, siis muutub omavalitsuste koguarv ning valdade ja linnade arv veelgi.

³ Elanike arv rahvastikuregistri andmetel 1. jaanuari 2017 seisuga.

⁴ Elanike arv rahvastikuregistri andmetel 1. jaanuari 2017 seisuga, ühinemise hetkeks on muutunud.

Eelnõu õiguslikku kvaliteeti kontrollis Rahandusministeeriumi õigusosakonna jurist Heili Jaamu (e-post heili.jaamu@fin.ee; tel 611 3645). Eelnõu on keeleliselt toimetanud Rahandusministeeriumi õigusosakonna keeleteimetaja Sirje Lilover (e-post sirje.lilover@fin.ee; tel 611 3638).

1.3. Märkused

Eelnõu ei ole seotud muu menetluses oleva eelnõuga ega Euroopa Liidu õiguse rakendamisega.

Eelnõu on seotud Eesti Keskerakonna, Sotsiaaldemokraatliku Erakonna ning Isamaa ja Res Publica Liidu valitsusliidu aluspõhimõtete 2016-2019. aasta 8. peatüki eesmärgiga „Kohalike omavalitsuste otsustusõiguse ja vastutuse suurendamiseks ühiskonnaelu juhtimisel ja korraldamisel viime ellu haldusreformi“.

Samuti on eelnõu suunatud haldusreformi seaduse § 1 lõikes 2 sätestatud haldusreformi eesmärgi ja § 3 täitmisele, kuna ühinemise tulemusena moodustatakse omavalitsus, kes vastab haldusreformi seaduses sätestatud omavalitsusüksuse miinimumsuuruse kriteeriumile (omavalitsuses elab üle 5000 elaniku).

Eelnõuga muudetakse Vabariigi Valitsuse 3. aprilli 1995. a määruse nr 159 „Eesti territooriumi haldusüksuste nimistu kinnitamine“ kehtivat redaktsiooni, avaldamismärkega RT I, 29.08.2014, 16, Rapla maakonda käsitlevas osas.

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb neljast paragrahvist, millega muudetakse haldusterritoriaalset korraldust, määratakse uuele haldusüksusele nimi ja piirid ning korraldatakse piiride kandmine riigi maakatastri kaardile. Eelnõuga muudetakse ka Vabariigi Valitsuse 3. aprilli 1995. a määrust nr 159 „Eesti territooriumi haldusüksuste nimistu kinnitamine“ Rapla maakonda puudutavas osas. Eelnõus sätestatakse haldusterritoriaalse korralduse muutmise jõustumise aeg.

Ülevaade ühinemismenetlusest ja läbirääkimistest

Ühinemisläbirääkimiste alustamiseks tegi Kehtna Vallavolikogu oma 16.12.2015 otsusega nr 80 ettepaneku Juuru, Järvakandi, Kaiu, Kärü ja Raikküla vallavolikogudele läbirääkimiste alustamiseks.

Kaiu Vallavolikogu (27.01.2016 otsus nr 1), Raikküla Vallavolikogu (03.02.2016 otsus nr 92), Kärü Vallavolikogu (23.02.2016 otsus nr 3) ja Järvakandi Vallavolikogu (29.02.2016 otsus nr 2) nõustusid Kehtna Vallavolikogu ettepanekuga ühinemisläbirääkimiste alustamiseks.

Kaiu Vallavolikogu (27.04.2016 otsus nr 17), Kärü Vallavolikogu (28.04.2016 otsus nr 10) ja Raikküla vallavolikogu (26.05.2016 otsus nr 117) otsustasid lõpetada Kehtna Vallavolikogu ettepanekul algatatud läbirääkimised. Nimetatud vallad jätkasid ühinemisläbirääkimisi Rapla Vallavolikogu ning Kärü Vallavolikogu jätkas lisaks Rapla Vallavolikoguga läbirääkimisi ka Türi Vallavolikoguga. Juuru Vallavolikogu Kehtna Vallavolikogu 16.12.2015 ettepaneku osas otsust teinud ei ole.

Järvakandi Vallavolikogu tegi 30.12.2015 otsusega nr 71 Kehtna, Kärü ja Raikküla Vallavolikogudele ettepaneku ühinemisläbirääkimiste alustamiseks.

Kehtna Vallavolikogu nõustus 17.02.2016 otsusega nr 87 Järvakandi Vallavolikogu esitatud ettepanekuga. Lisaks otsustas Kehtna Vallavolikogu otstarbekuse ja menetlusökonoomia põhimõtetest lähtudes teha ettepaneku Kaiu Vallavolikogu ja Juuru Vallavolikogu kaasamiseks ühinemisläbirääkimistele Kehtna Vallavolikogu 16.12.2015.a otsuse nr 80 rakendamiseks.

Käru Vallavolikogu keeldus oma 23.02.2016 otsusega nr 3 Järvakandi Vallavolikogu esitatud ettepanekust alustada haldusterritoriaalse korralduse muutmise üle läbirääkimisi, kuna Kehtna Vallavolikogu ettepanek hõlmab lisaks Järvakandi vallavolikogule tehtud ettepanekul ka Juuru ja Kaiu valdasid ning kattuvate piirkondade puhul ei ole otstarbekas pidada paralleelseid läbirääkimisi.

Ühinemisläbirääkimiste käigust avalikkuse ja asjaosaliste teavitamiseks avalikustati ühinemisläbirääkimistega seonduv dokumentatsioon ja teave ühinemisläbirääkimisi pidavate valdade kodulehtedel. Lisaks ilmusid artiklid Järvakandi valla lehes „Kaja“ ning Kehtna valla infolehes „Valla vaatleja“.

Lähtudes läbirääkimiste ning menetlustoimingute tulemustest, võtsid Järvakandi ja Kehtna valla volikogud 21. detsembril 2016 vastu otsused haldusterritoriaalse korralduse muutmiseks eesmärgil moodustada omavalitsuste ühinemisel uus haldusüksus Kehtnakandi vald.

Ühinemisel jäävad nii Kehtna kui Järvakandi nimed osavaldadena alles.

Ühinevad omavalitsused toovad välja, et ajalooliselt on osad Kehtna valla praegustes piirides asuvad külad kuulunud kunagise Järvakandi valla alla. Samas asub Järvakandi vald Kehtna valla sees.

Ühinevad omavalitsused on läbirääkimiste käigus jõudnud arusaamisele, et kahe valla ühinemise tulemusena on võimalik kujundada praeguste halduskeskuste (Järvakandi ja Kehtna) läheduses elavatele inimestele parem omavalitsuse sisese juhtimise ja teenuste osutamise struktuur.

Ühinemine võimaldab parandada omavalitsuse elanike elukvaliteeti, arendada igapäevaelu ja infrastruktuuri. Ühinemisega soovitakse tagada omavalitsuste kui kogukondade jätkusuutlik areng ja strateegilise juhtimisvõimekuse suurendamine, piirkonna arengu- ja konkurentsivõimelisemaks muutmine ning elanikkonnale ja ettevõttele soodsamate tingimuste loomine.

Ühinemise käigus soovitakse moodustada jätkusuutlik, tervikliku ruumistruktuuriga vald, mida iseloomustavad head transpordiühendused ja kõrge arengupotentsiaal. Selline halduskorralduse muutumine aitab kaasa tasakaalustatud ja terviklikule arengule ning tugevdab ühinemise tulemusel tekkinud valla positsioone võimalike riigi poolt läbi viidavate halduskorralduslike ümberkorralduste korral.

Ühinemispiirkonna arengu tähtis eeldus on tugev kohalik kogukond ja elanike sotsiaalne kaasatus. Ühinenud keskuseta vallas on otsustatud moodustada Järvakandi osavald ja Kehtna osavald. Osavallakeskused asuvad vastavalt Järvakandis ja Kehtnas. Selline süsteem võimaldab teenuste osutamise ja otsustusprotsessid korraldada võimalikult kodulähedaselt ning säilitada ühinevate piirkondade identiteeti.

Valla volikogu valitakse kahes valimisringkonnas. Volikogu komisjonide moodustamisel järgitakse põhimõtet, et mõlemast ühinenud vallast kaasatakse igasse volikogu komisjoni (va revisjonikomisjon) vähemalt üks (1) esindaja. Volikogus on 21 kohta.

Osavaldades moodustatakse osavaldade kogud.

Ühinevate omavalitsuste omanduses olevad ja nende asutatud juriidilised isikud või nende osad lähevad üle moodustuvale vallale, sh asutajaliikme õigused ja kohustused. Valdade juriidilised isikud (nt. Järvakandi soojus, OÜ Järvakandi Kommunaal, Kehtna elamu jne) jätkavad oma tegevust. Peetakse oluliseks, et ühinevate valdade juriidilisi isikuid ei hakata ühinemise käigus ühendama, vaid need ühinevad üksnes äriseadustikus ja vastava juriidilise isiku tegevust reguleerivates seadustes sätestatud alustel.

Avalike teenuste arendamise osas on ühinemislepingus punktides 4.1-4.9 kokkuleppele jõutud, et

- Vald säilitab olemasoleva koolivõrgu ja lasteaiad, vajadusel ka lastehoiu, et tagada lastele võimalikult elukoha lähedane võimalus alus- ja põhihariduse omandamiseks. Oluliseks peetakse lasteaiata töötajate palgataseme ühtlustamist (kõrgeim palgataseme on lepingu heakskiitmise seisuga Järvakandi vallas). Ühinemisel on eesmärgiks Valla põhikoolidevõrgu arendamine, õppekavade ja õpikäsitluse kaasajastamine. Hariduslike erivajadustega lastele pakutakse olemasolevate lasteaedade ja koolide baasil laste võimete kohaseid ja paindlikke õpitingimusi. Kõrgis hariduskeskustes jätkub õppekeskkonna kaasajastamine. Toetatakse lõpetamata põhikooli- ja gümnaasiumihariduse jätkamist.

- Ühinevate omavalitsuste eesmärk on võimaldada valla elanikele, sh noortele ligipääsu mitmekesisele huvitegevusele ning noortekeskustes pakutavale noorsootööle. Huvikoolide tegevust ning noortekeskuste tööd jätkatakse vähemalt ühinemiseelses mahus. Noorsootöö tegevused ja eesmärgid kajastatakse valdkonnapõhises arengukavas, mida perioodiliselt uuendatakse.

Algatakse parendustegevusi, mis ühtlustab noorsootöö teenuste, k.a huvitegevuse kvaliteeti ning kättesaadavust üle Valla. Selleks kasutatakse väliseid projekti- ning programmivahendeid. Suurendatakse noorte osalusvõimalusi ning kaasatakse neid võimalusel otsustusprotsessidesse. Koostöös ettevõtjatega väärtustatakse noorte ettevõtlikust ja elukestvat õpet ning praktilise hariduse omandamist. Noorsootöö teenuste (k.a huvitegevuse) kättesaadavust ning kvaliteeti ühtlustatakse üle Valla. Selleks rakendatakse vahendeid, mis pärinevad kohaliku omavalitsuse eelarvest ning riiklikest programmidest ja projektidest.

Soodustatakse valdkonna töötajate professionaalset arengut ning toimub töötajate motiveerimine. Edendatakse haridusasutuste koostööd ettevõtjate ja kutsehariduskeskustega. Soodustatakse noorte elukestvat õpet. Toetatakse väljaspool omavalitsust pakutavat sellise huvihariduse omandamist, mida vallas ei pakuta. Järvakandi klaasimuuseum jätkab oma tegevust, vald soodustab selle tegevuse edendamist. Samuti jätkab Kehtna Kunstide Kool oma tegevust ning kavas on luua Järvakandis selle filiaalina klaasistuudio.

- Sotsiaalteenuste ja –toetuste osutamisel abivajajatele lähtutakse abivajaja reaalsest vajadusest ja läheduse printsiibist. Luuakse vajadusest lähtuv osavallakeskustes osutatav sotsiaalhoolekande süsteem. Senised sotsiaalteenused säilivad ning sotsiaalhoolekande määrad ühtlustatakse. Sotsiaalhoolekandeasutused jätkavad teenuste tagamist oma asukohtades.

- Jätkub senine erasektori poolt pakutavate tervishoiuteenuste toetamine ning arutatakse läbi sarnaste teenuste toetamise põhimõtted tulevikus. Tervishoiuteenuse osutamine toimub: Eidaperes, Lelles, Kehtnas ja Järvakandis. Vallas jätkatakse valla vabatahtlike päästjate tegevuse jätkusuutlikkuse tagamiseks nende finantseerimist vähemalt eelnevas mahus.

- Ühinemisel jäävad valdade omandis olevad külaplatsid kogukonna kasutada. Vald soodustab koostööd omavalitsuse, osavalla ja kodanikuühenduste ning huvigruppide vahel ning arvestab osapoolte arvamuste, huvide ja eeldustega. Vald kehtestab projektipõhiselt kolmanda sektori

toetamise ja tegevustoetuste võimaldamise korra. Kõik kodanikuühendustele üüritud või nende kasutusse antud vara kasutamise lepingud kehtivad samadel tingimustel kuni lepingu tähtaja lõpuni.

Ühinemisega ei koodata ega suleta olemasolevaid raamatukogusid ja kultuuriasutusi vaid soodustatakse nende jätkamist senistes asulates, vallaelarvest toetatakse jätkuvalt raamatute ja perioodika soetamist. Kultuuriasutuste finantseerimine jätkub vähemalt ühinemiseelses mahus. Vallas arvestatakse ühinevate valdade erinevaid kultuurikorralduse põhimõtteid (kultuurikeskused, kodanikuühendused, külamajad) ning eeltoodust lähtudes luuakse kõiki osapooli arvestav rahastamismudel. Vajadusel ja võimalusel ühtlustatakse kultuuriteenuste piirkondlikku kättesaadavust. Vaba aja veetmise ja sporditegevuse objektide võrgustik säilitatakse ja toetatakse senises mahus, sporditegevus praegustes asukohtades jätkub. Eesmärgiks on kehtestada ühtsed spordi ja spordiklubide toetamise põhimõtted, soodustada spordiharrastustega seotud tegevusi, terviseradade taseme ühtlustamist. Ühinevad vallad peavad oluliseks Järvakandi terviseraja arendamist, Paluküla puhke- ja külastuskeskuse rajamist ja Valtu Spordimaja arendamist. Lisaks peetakse väga oluliseks Järvakandi valla spordielu liidriks oleva vibuklubi Ilves arendamist. Vibuklubi vibusportlased on osalenud mitmetel olümpiamängudel ja vibusportikeskuse arendamise korral toimuvad järgmised maailmameistrivõistlused just Järvakandis. Seetõttu on vibusportikeskuse arendamine ka eraldi ühinemislepingus ühinemistoetuste kasutamise all investeringuobjektina nimetatud.

- Kalmistute, parkide ja haljasalade, kinnisvara hooldamine jätkub vähemalt ühinemiseelisel mahus. Kommunaalteenuste (kaugkütte-, üüri- ja hooldusteenused) osutamist piirkondades jätkatakse, ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni korraldamisel jätkatakse kehtivate arengukavade täitmist. Valla elamufondi arendamisel lähtutakse sotsiaalse iseloomuga eluruumide vajalikkusest kuid tulevikus soovitakse võimalusel munitsipaalkorterite arvu vähendada. Osaletakse ühtses jäätmehoolduse koostöös, korraldatakse ühiselt korraldatud jäätmevedu ning koostatakse ühine jäätmekava. Jäätmemajandus jätkub ühinemislepingu kehtimise ajal senisel kujul kuni vastavate õigusaktide kehtivuse lõpuni.

- Ühinemisega soovitakse korraldada inimeste liikumis- ja tööhõivest tulenevatele vajadustele vastav toimiv, tõhus ja erinevaid transpordiliike integreeriv ühistranspordi süsteem. Arendatakse erinevate liikumisviiside sidumist (nt, parklad rongi- ja bussipeatustes).

- Teede ja tänavate hooldus ning remonttööd tagatakse vähemalt senise mahu ja kvaliteediga. Prioriteediks on teede tolmuwabaks muutmine, kruusateede hooldus, kergliiklusteede ehitus ning ettevõtluse arengu seisukohalt oluliste teede ehitus. Teede ja tänavate talihoolduse korraldamisel säilitatakse vähemalt ühinemiseelne teenuse tase. Tänavavalgustuspunktide arvu ei vähendata, tänavavalgustuse arendamine toimub vastavalt piirkondlikele vajadustele. Ühinevad vallad peavad väga oluliseks Eidapere-Järvakandi vahelise rabatee korrastamist ja Kaerepere kergliiklustee rajamist. Need objektid on ka seetõttu ühinemislepingus ühinemistoetuste kasutamise all investeringuobjektina eraldi välja toodud.

Ühinemislepingu avalik väljapanek toimus ühinevates omavalitsustes perioodil 14. novembrist 5. detsembrini 2016.a. Leping avalikustati omavalitsuste kodulehtedel internetis, Raplamaa Omavalitsuste Liidu kodulehel ja piirkonna raamatukogudes. Samuti toimusid novembris ühinemist ja ühinemislepingut tutvustavad rahvakoosolekud. Õiend avaliku väljapaneku käigus ühinemislepingule esitatud ettepanekute ja vastuväidete ning nende läbivaatamise kohta on toodud ühinemislepingu lisa.

Elanike arvamuse väljaselgitamiseks ühinemisega seotud küsimustes korraldati Eesti territooriumi haldusjaotuse seaduse § 7 lõike 8 ja § 9 lõike 6 punkti 3 kohane elanike küsitlus ajavahemikus 8. detsember – 11. detsember 2016. Toimus nii elektrooniline hääletamine internetikeskkonnas VOLIS (2 päeva ajavahemikul 08.12.-09.12, Kehtna vallas) kui ka sedelihääletus küsitluspunktides 10.12.2016 ja 11.12.2016 (Järvakandi vallas ja Kehtna vallas). Rahvaküsitluse käigus oli alates 16aastastel piirkonna elanikel võimalik osaleda kahes hääletuses: väljendada arvamust, kas toetatakse ühinemist või mitte; ning märkida, kas eelistatakse nime “Kehtnakandi vald”, „Hiie vald“ või “Kõnnu vald”. 177 hääletajat eelistas valla nimena: Kehtnakandi vald, 38 hääletajat Hiie vald ja 7 hääletajat Kõnnu vald.

Elanike arvamuse väljaselgitamise tulemused on esitatud tabelis 1.

Tabel 1. Elanike arvamuse väljaselgitamise tulemused

	Hääleõiguslike elanike arv	Vastanuid	Osaluse %	JAH	%	EI	%
Järvakandi	1071	218	20,35	78	35,78	137	62,84
Kehtna	3671	268	7,3	210	78,4	58	21,6

Allikas: Järvakandi valla ja Kehtna valla volikogude otsused elanike küsitluste tulemuste kinnitamiseks.

Ühinevate valdade volikogud esitasid 28.12.2016 kirjadega Rapla maavanemale taotluse haldusterritoriaalse korralduse muutmiseks koos Eesti territooriumi haldusjaotuse seaduse § 9 lõike 9 kohaste dokumentidega. Rapla maavanem edastas 29.12.2016 kirjaga nr 12-1/16/1931-3, oma seisukoha koos maavanemale esitatud ühinemisdokumentatsiooniga Rahandusministeeriumile. Maavanem toetab nimetatud omavalitsuste ühinemist ning on seisukohal, et ühinemislepingus fikseeritud ühinemise eesmärgid ning ühinemise korraldus ja tingimused on põhjendatud. Kuna seni on Järvakandi vald sisuliselt Kehtna valla sees paikneval maa-alal asuv omavalitsusüksus, siis nimetatud valdade ühinemine on loogiline ja vajalik haldusterritoriaalne muudatus.

Rahandusministeerium on omavalitsusüksuste esitatud haldusterritoriaalse korralduse muutmise taotlused koos lisadega läbi vaadanud ning toetab taotluses esitatud omavalitsuste haldusterritoriaalse korralduse ja sellega seotud piiride muutmist. Esitatud dokumendid on kooskõlas kehtivatest õigusaktidest tulenevate nõuetega.

Vabariigi Valitsuse nõustamiseks haldusreformi seaduse § 5 lõike 4 alusel moodustatud Lääne-Eesti piirkondlik komisjon arutas esitatud haldusterritoriaalse korralduse muutmise seonduvat 4. jaanuari 2017 koosolekul. Piirkondlik komisjon toetab volikogude algatatud ühinemist, kuna taotletava ühinemise tulemusel tekib haldusreformi seaduse kriteeriume, eesmärgi ja territoriaalse terviklikkuse põhimõtet täitev ühtne omavalitsus, mis on positiivse mõjuga haldusreformi eesmärkide täitmisele.

Samas toob komisjon välja, et Kehtna ja Järvakandi vallad on omavahel nii asustussüsteemilt kui ka funktsionaalselt nõrgalt seotud. Omavalitsuste territooriumile ei jää keskust, mis oleks piirkonnas töö- ja teenusrände sihtpunktiks ning ühinemisel ei teki loomuliku keskuse ja selle tagamaaga omavalitsust. Kehtna vald on suuremas osas funktsionaalselt pigem seotud Rapla kui toimepiirkonnaga keskusega. Järvakandi vald moodustab omaette toimepiirkonna oma lähialale, kuid see ei vasta haldusreformi kriteeriumile ega eesmärkidele.

Siiski tekib valdade ühinemisel omavalitsus, mis vastab omavalitsusüksuse miinimumsuuruse kriteeriumile (sh pikaajalise prognoosi kohaselt) valdade ühinemine vastab suuremas osas haldusreformi eesmärkidele.

Eelnõu § 1 lõikega 1 muudetakse haldusterritoriaalset korraldust selliselt, et Järvakandi valla ja Kehtna valla ühinemisel moodustatakse uus kohaliku omavalitsuse üksus Kehtnakandi vald.

Nimetatud omavalitsuste volikogud otsustasid 21. detsembril 2016 tehtud otsustega taotleda haldusterritoriaalse korralduse muudatust ning kinnitasid ühinemislepingu. Ühinemislepingus on sätestatud, et uus kohalik omavalitsus on avalik-õiguslik juriidiline isik nimega Kehtnakandi vald, millel on kaks keskust: Järvakandi ja Kehtna seniste valdade territooriumidel moodustatakse osavallad, mille osutatakse neid teenuseid, mida on otstarbekas osutada elanikele ruumiliselt lähedal.

Vallavolikogu ja –valitsus tegutsevad Järvakandi alevis.

Ühinevate omavalitsuste ühinemisdokumendid koos ühinemislepinguga on kättesaadavad Rapla Maavalitsuse dokumendiregistrist:

1.Kehtna valla dokumendid:

<http://delta.andmevara.ee/rapla/dokument/832590>.

2.Järvakandi valla dokumendid:

<http://delta.andmevara.ee/rapla/dokument/832565>.

Eelnõu § 1 lõikega 2 määratakse uue moodustuva haldusüksuse nimeks „Kehtnakandi vald“.

Kehtnakandi nime uue valla nimena toetasid elanikud elanike küsitluse käigus.

Kohanimenõukogu asus 20. detsembri 2016 koosolekul seisukohale, et Kehtnakandi nime asustusüksuse nimena ei saa toetada, kuna tegemist on võõrapärane muundatud kunstmimi, mis ei allu ühelegi kohanimereeglile (tegu ei ole ka liitnimega). Kohanimenõukogu leiab, et sobivam nimi oleks olnud Kehtna vald või Hiiekõnnu vald, mis nime soovitas ka vallanimede rakkerühm.

Vabariigi Valitsus arutas nimevaidlustega omavalitsuste ühinemise küsimusi 12. jaanuari 2017. aasta valitsuskabineti nõupidamisel ning tegi Rahandusministeeriumile ülesandeks küsida omavalitsustelt haldusüksuse nime valiku kohta täiendavaid selgitusi, miks ei ole valitud kohanimenõukogu soovitatud nime ning kaaluda jätkuvalt kohanimenõukogu pakutud nimevalikuid. Rahandusministeerium saatis vastava kirja omavalitsustele 13. jaanuaril 2017 (riigihalduse ministri 13.01.2017 kiri nr 14-1/00483-7).

Kehtna Vallavolikogu jättis oma 18.01.2017 otsusega nr 138 „Haldusterritoriaalse korralduse muutmise taotluse nr 132 p 1 muutmata jätmise“ 21.12.2016 otsuse nr 132 „Haldusterritoriaalse korralduse muutmise taotlus“ p-s 1 esitatud taotluse Vabariigi Valitsusele uue omavalitsusüksuse nime osas muutmata ning taotleda Vabariigi Valitsuselt Järvakandi ja Kehtna valdade haldusterritoriaalse korralduse muutmist ühinemise teel uueks omavalitsusüksuseks, mille nimeks saab Kehtnakandi vald. Analoogses sõnastuses otsuse võttis Järvakandi Vallavolikogu vastu 25.01.2017 otsusega nr 2 „Järvakandi Vallavolikogu 21.12.2016 otsuse nr 25 „Taotlus haldusterritoriaalse korralduse muutmiseks“ muutmata jätmise“.

Ühinevate valdade volikogud märkisid otsuse põhjendustes järgmist:

Vallavolikogud kaalusid ühinemislepingus kokku lepitud nimevariantide kõrval ka nimedena Kehtna ja Hiiekõnnu valda. Moodustuvale vallale nime valimisel ühinemisläbirääkimiste käigus selgus, et nimi Kehtna ei sobi Järvakandi poolele ning kompromissi saavutamiseks otsustasid pooled otsida alternatiivseid nimevariante. Nimevalikutena jäid lepingusse lisaks Kehtnakandile ka Hiie, mis valiti Kehtna vallas asuva Paluküla Hiiemäe järgi, ning Kõnnu, mis valiti, kuna nii Kehtna valla kui ka Järvakandi valla territooriumil on palju endiseid ja praeguseid külasid, mille nimed lõpevad kõnnuga (Isakõnnu, Ahekõnnu jms). Kõigi kolme nimevariandi kohta küsiti läbirääkimiste ajal ka kohanimenõukogu seisukohta, mis saabus kirjalikult 05.12.2016, kui ühinemisleping oli pandud juba tutvumiseks avalikule väljapanekule ning rahvahääletusele esitatavad nimed ära otsustatud. Seetõttu ei olnud võimalik ka kohanimenõukogu esitatud eelistusena nimetatud nime Kehtna enam rahvahääletusele lisada. Samuti ei saanud hääletusele lisada nime Hiiekõnnu, mis esitati rahvakoosolekul ühe Lelle aleviku elaniku poolt.

Järvakandi ja Kehtna vallavolikogud leidsid lisaks, et kuna nimi Kehtna jääb osavalla nimena alles, siis ei ole see dubleerivalt valla nimena sobilik. Hiiekõnnu on aga enamusele suhteliselt tundmatu nimi. Hiiekõnnu nime teavad väga vähesed, peamiselt Lelle elanikud, kuna enne Lelle alevikuks kasvamist 20. sajandi alguses kandis see piirkond Hiiekõnnu nime. Seetõttu ei pidanud volikogu ka seda nime sobivaimaks.

Volikogu II lugemise ajaks, kus arutati muudatusettepanekuid, ega ka ühinemislepingu kinnitamise ajaks 21.12.2016, ei olnud volikogudel veel kohanimenõukogu seisukohta nimevariandi Hiiekõnnu osas. Nimetatud seisukoht saabus alles 28.12.2016.

Nime valimisel lähtuti eeskätt asjaolust, et nimi Kehtna ei sobinud ühele lepingu osapoolle valla nimena, samuti säilib ühinemislepingu kohaselt nimi Kehtna osavalla nimena. Kuigi kohanimenõukogu eelistus tol hetkel alternatiivse nimena oli Hiie, siis nimi Kehtnakandi osutus nii Kehtna vallas kui ka Järvakandi vallas hääletusel olnud nimede seast kõige rohkem häält saanuks. Seetõttu eelistas volikogu rahvahääletusel kõige rohkem häält saanud nime.

Kohanimenõukogu esitatud nimedest on esimese eelistusena nimetatud Kehtna kindlasti pika ajaloo ja väga tuntud nimi ning teise eelistuse ees sobilikum. Kaaludes nii varasemaid põhjendusi kui ka kohanimenõukogu lõplikus seisukohas esitatut, leiavad Järvakandi ja Kehtna volikogud, et jäävad oma varasemale seisukohale. Nime Kehtnakandi puhul ei peetud silmas mitte üksnes kahe ühineva valla nimedest ühe nime moodustamist, vaid asjaolu, et Kehtna ümbruskond on ühendatud territoriaalselt üheks vallaks (Kehtna on rõngasvald, mis ümbritseb Järvakandi valda). Kohanimenõukogu on märkinud, et nimi Kehtnakandi on ebasobiv, kuna on võõrapärane muundatud kunstnimi, kuid ei ole viidanud, et tegemist on kohanime seadusega vastuolus oleva nimega. Nimi sündis poolte kompromissina ning volikogud ei nõustu, et see on võõrapärane. Hääletusel osalenud nimedest on see kõige enam häält saanud nimi, kohanimenõukogu esimese eelistusena märgitud nimi Kehtna ei sobi ühinemislepingu teisele osapoolle uue valla nimena kuid säilib osavalla nimena. Hiiekõnnu on küll ajalooline nimi, kuid see kadus 20. sajandi alguses ning ei ole Kehtna valla ja Järvakandi valla elanike seas enam tuntud.

Haldusüksuse nime valikul tuleb Vabariigi Valitsusel kaaluda lisaks kohanimenõukogu arvamusele ka elanike ja kohaliku omavalitsuse üksuste soovi. Vabariigi Valitsus võib, kuid ei pea omavalitsuse haldusüksuse nime sooviga arvestama. Vabariigi Valitsusele ei ole haldusüksuse nime kinnitamisel samuti siduv kohanimenõukogu arvamus (ETHS § 7¹ lg 4).

Rahandusministeerium leiab, et kuna valitud haldusüksuse nimi ei ole otseses vastuolus kohanimeseaduse nõuetega ning nii kohalikud elanikud kui volikogu on esitatud nime toetanud, siis tuleks haldusüksuse nimeks kinnitada Kehtnakandi vald.

Eelnõu §-ga 2 määratakse uue haldusüksuse piir ning seatakse Maa-ametile ülesandeks korraldada uute piiride kandmine riigi maakatastri kaardile.

Eelnõu §-ga 3 muudetakse Vabariigi Valitsuse 3. aprilli 1995. a määrust nr 159 „Eesti territooriumi haldusüksuste nimistu kinnitamine“. Rapla maakonna valdade loetelust jäetakse välja sõnad „Järvakandi“ ja „Kehtna“. Valdade loetellu lisatakse sõna „Kehtnakandi“.

Eelnõu §-ga 4 sätestatakse eelnõu määrusena ja selle §-de 1 ja 3 jõustumise tähtpäev. Vastavalt Eesti territooriumi haldusjaotuse seaduse § 10 lõikele 1 jõustub Vabariigi Valitsuse määrus haldusterritoriaalse korralduse muutmise kohta Riigi Teatajas avaldamisele järgneval päeval, kuid §-d 1 ja 3, mille järgi moodustatakse Järvakandi valla ja Kehtna valla ühinemisel Kehtnakandi vald ja sellest tulenevalt muudetakse haldusüksuste nimistut, jõustuvad ühinenud Kehtnakandi Vallavolikogu valimistulemuste väljakuulutamise päeval.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu ei ole seotud Euroopa Liidu õigusega.

4. Määruse mõjud

Eelnõu määrusena vastuvõtmine omab sotsiaalset mõju, samuti mõju majandusele, elukeskkonnale, regionaalarengule ja kohaliku omavalitsuse asutuste korraldusele.

Eelnõu määrusena vastuvõtmine omab sotsiaalset mõju, samuti mõju majandusele, elukeskkonnale, regionaalarengule ja kohaliku omavalitsuse asutuste korraldusele.

Haldusreformi eesmärgiks on:

- a) võimekus pakkuda inimestele paremaid avalikke teenuseid (so teenuseosutamise potentsiaali kasv)
- b) tagada piirkondade konkurentsivõime kasv
- c) täita iseseisvalt neile seadusega pandud ülesandeid

Nimetatud eesmärkide tarvis on oluline, et reformi tulemusena tekivad asustussüsteemi loogilisi seoseid arvestavad omavalitsusüksused, kus on piisavalt elanikke, mis on funktsionaalselt ja majanduslikult sidusad ja mis lähtuvad elanike põhjendatud vajadustest elukorralduseks paremate tingimuste tagamisel.

Teenuste osutamise potentsiaali kasv ja suutlikkus seadusega pandud ülesandeid iseseisvalt täita

Ühinemise tulemusena tekib 5726 elanikuga omavalitsus, mis erinevate analüüside kohaselt on võimeline täitma omavalitsusele seadusega pandud ülesandeid. Samas eelduslikult ei suuda sellise suurusega omavalitsus veel välja arendada tugevat arendustegevuse ja strateegilise juhtimise kompetentse ning ei saa tagada teenistujate põhifunktsioonide osas monofunktsionaalseid ametnikke. Kehtna vallavalitsuses on 19 teenistujat, millega kaetakse enamuse omavalitsuselt eeldatavatest kompetentsivaldkondades. Seejuures avaldub ka

spetsialiseerumine – nt avaldub selgelt õiguskompetents, ehitus- ja maaküsimiste erinevad valdkonnad, keskkonnakaitse, lastekaitse jne. Samas ei ole spetsialiseeritud haridusjuhtimist, arendustegevuse juhtimist või sotsiaalnõustamisteenuste erinevaid profile. Järvakandi valla teenistujate koosseis on tavapärase väikevaldadele. Kokku 9 teenistujat (koos vallavanemaga), millega on kaetud minimaalselt omavalitsuse põhifunktsioonid, kuid kus ei avaldu spetsialiseeritus ega mitmed olulised kompetentsivaldkonnad. St enamus teenistujaid on generalistid (st tegelevad mitme kompetentsivaldkonnaga). Samas on ametis arendusnõunik. Suhtelt kõrge on mõlemas valla vallavalitsuse tugifunktsioone täitvate teenistujate osakaal (raamatupidamine, sekretäritöö, registrite pidamine). Ühinemise järel on teenistujate koosseisus võimalik arendada enam neid teenistukohti ja teenuse osutajaid, kes on igapäevaselt seotud elanike teenindamisega, mitte valla toimimise tagamisega (st avaldub tugifunktsioonide mastaabiefekt).

Tabel 2. Kehtna ja Järvakandi vallavalitsuse teenistujad

	Kehtna vald	Järvakandi vald
Juhtimine	Vallavanem	Vallavanem
Arendus		Arendusnõunik
Haridus- kultuur	Spordi- ja noorsootöö spetsialist	
Rahandus	Finantsnõunik Peraamatupidaja Raamatupidaja Raamatupidaja	Finantsjuht Raamatupidaja
Kantselei	Vallasekretär Sekretär Infotöötlaste vanemspetsialist Personalitöö spetsialist/ volikogu sekretär Jurist	Vallasekretär Sekretär - registripidaja
Majandus- maa- ehitus	Majandusnõunik Ehitusspetsialist Maakorralduse spetsialist Heakorraspetsialist Keskkonnaspetsialist	Ehitusnõunik Majandusnõunik
Sotsiaal	Sotsiaalnõunik Sotsiaaltöö spetsialist Lastekaitse spetsialist	Sotsiaalnõunik

Allikas: Omavalitsuste veebilehed

Valdade teenistujate ja kompetentside profiil täiendavad teineteist (nt ühel jurist, teisel arendusnõunik jne). Ühinemise ja teenistujate konsolideerimise tulemusena saab kogu piirkonna elanike võimaldada ligipääsu laiemale kompetentside profiilile ja teenustele. Tugifunktsioonide konsolideerimisel on ühendvallas eelduslikult võimalik välja arendada ka need spetsialiseeritud kompetentsid, mida tänane mastaap ei ole võimaldanud. Seega võib väita, et ühinemise järel kasvab omavalitsuse suutlikkus avalikke teenuseid osutada professionaalsete ja spetsialiseeritud teenistujate poolt.

Ühinevatel omavalitsustel on korralik asutuste võrk. Järvakandi vallal selle kompaktsuse tõttu on hallatavaid asutusi suhteliselt vähe (kool, lasteaed, kultuurimaja, raamatukogu, noortekeskus, muuseum, hooldekodu, kommunaalteenused), kuid need tagavad peamiste omavalitsuslike avalike teenuste osutamise. Kehtna valla asutuste võrk on mitmekesisem – 3 põhikooli, 3 lasteaeda, huvikool, 4 kultuuriasutust, 6 raamatukogu, noortekeskus, huvikool, koostööleping hooldekoduga ja kommunaalteenuste. Ühinenud omavalitsuses on võimalik välja arendada haridus-, kultuuri-, noorsootöö ja raamatukogude teenuspiirkond – st kindlasti on vajalik kujundada nende asutuste vahel koordineeritud koostöösuhted. Arvestades haridusvõrgu mitmekesisust oleks põhjendatud haridusnõuniku ametissevõtmine, kelle ülesanne on valdkonna hallatavate asutuste tegevust koordineerida. Ühinevas omavalitsuses puudub gümnaasium, mistõttu jäädakse ilmselt enim sõltuma Rapla linnas asuvates gümnaasiumitest. Kommunaalvaldkonnas võiks kaaluda vallale kuuluvate ettevõtete konsolideerimist saavutamaks mastaabiefekti juhtimises (sh investeringute juhtimine) ja valdkondliku spetsialiseerumise kasvu.

Tabel 3. Ühinevate omavalitsuste hallatavad asutused/ ettevõtted

Kehtna vald	Järvakandi vald
Kehtna põhikool (9. klassi) Valtu põhikool (9. klassi) Eidapere kool (9. klassi) Kehtna lasteaed Siller (rühm Lelles, Inglistes) Valtu lasteaed Pesapuu Eidapere lasteaed Kukupai Kehtna Kunstide Kool	Järvakandi Kool (9. klassi) Järvakandi Lasteaed Pesamuna
Kehtna valla avatud noortekeskus	Järvakandi Avatud Noortekeskus
Kehtna Klubi Valtu seltsimaja Lelle rahvamaja Eidapere kultuurikeskus Valtu rahvaraamatukogu Eidapere rahvaraamatukogu Kehtna rahvaraamatukogu Lelle rahvaraamatukogu Keava rahvaraamatukogu Ingliste rahvaraamatukogu Valtu spordimaja	Järvakandi Kultuurihall Järvakandi Aleviraamatukogu Järvakandi Klaasimuuseum
Kehtna valla hooldekodu (MTÜ Elupuu)	Järvakandi Hooldekodu
Kehtna Elamu OÜ	Järvakandi Kommunaal OÜ Järvakandi Soojus OÜ

Allikas: Omavalitsuste veebilehed

Ühendvallas on suhteliselt suur hallatavate asutuste arv, mille puhul nende ühtses süsteemis ja terviklik arendamine peaks võimaldama tagada parema teenuse kvaliteedi ning samuti kasvab ühinemisega võimalus nende eri profiile laiendada ja integreerida. Arvestades, et Kehtna ja Järvakandi keskused ei ole teineteise elanikele loomulikuks tõmbekeskuseks on vajalik säilitada teenusvõrk kohapeal ning puudutvate teenuste osas arendada kasutajasõbralikke ühistranspordiühendusi. Seega on ühinemise eesmärgipärane, kuna elanikud saavad

juurdepääsu teises omavalitsuses väljaarendatud teenustele ja ametnike kompetentsidele ja neil tekib võimalus kaasa rääkida (osaleda) teenuste ja poliitikate kujundamises, mida nad juba praegu naaberomavalitsuses tarbivad.

Tartu Ülikooli RAKE poolt koostatud uuring (2015) „Era- ja avalike teenuste ruumilise paiknemise ja kättesaadavuse tagamisest ja teenuste käsitlemisest maakonnaplaneeringutes“ lähtub teenuste (nii era kui avalikud, sh nii kohalikud kui riiklikud) olemasolu ja kättesaadavuse loogikast toimepiirkondade määramisel. Sealhulgas on arvestatud eri tüüpi teenuste väljaarendamise optimaalsetest teenuspiirkonna suurustest. Analüüs jagab teenuskeskused neljaks tasandiks, mis peaksid tagama: 1. taseme teenuskeskus - kohalikud lihtteenused; 2. taseme teenuskeskus – kohalikud põhiteenused; 3. taseme teenuskeskus – kohalikud kvaliteetteenused; 4. taseme teenuskeskus (toimepiirkonnakeskus) – regionaalsed teenused.

Haldusreformi eesmärkidega kooskõlas oleva kohalike teenuste väljaarendamise ja nende iseseisva täitmise põhimõtte tagab vähemalt 3. taseme teenuskeskuse ja selle tagamaa baasil tekkiv omavalitsus. RAKE analüüsi kohaselt on Rapla maakonnas kolm 3. tasandi teenuskeskust – Rapla, Kohila ja Märjamaa. Ühinemised, mis toimuvad nende teenuskeskuste ümber on parimas kooskõlas haldusreformi eesmärkidega. Kuivõrd Kehtna ja Järvakandi ühinemisel tekkival omavalitsuse territooriumil puudub kolmanda tasandi tõmbekeksus, siis ei ole valdade ühinemine parimas kooskõlas haldusreformi eesmärkidega. Omavalitsuse lähim vastava taseme teenuskeskus on Rapla linn. See tähendab, et säilib koostöövajadus Rapla ühendamavalitsusega ning vallal tuleb tagada oma elanike võimalused kasutada vallas puuduvaid teenused Raplas. Paraku aga ei ole elanikel nende teenuste kujundamises võimalik kaasa rääkida.

Territoriaalne terviklikkus ning omavalitsuse konkurentsivõime suurendamine ja ühtlasema piirkondliku arengu tagamine

Territoriaalse terviklikkuse eesmärgi saavutamise hindamiseks võib lähtuda kolmest põhimõttest:

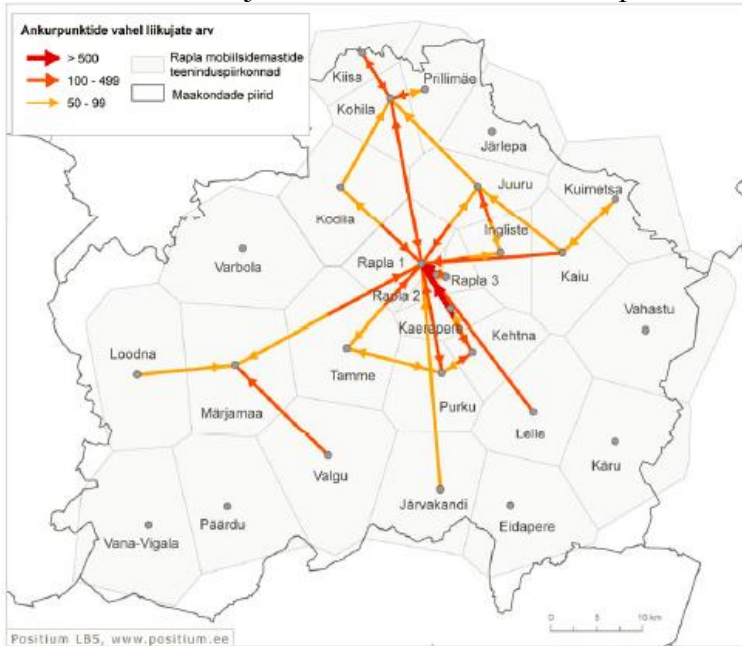
- 1) ajaloolised ja/ või kommunikatiivsed (ühendused) sidemed – st et uus omavalitsusüksus lähtuks olemasolevast ajaloolisest ja ühenduste loogikast;
- 2) keskus-tagamaa süsteem – st et ühineksid omavalitsused, millel on loomulik keskuspiirkond, millega seotakse selle tagamaa;
- 3) inimeste igapäevane ränne – st et ühinemispriirkond oleks maksimaalselt kooskõlas inimeste kommunikatsiooni piirkonnaga ehk teenus- ja töörandega.

Tänased Kehtna ja Järvakandi valla alad kuulusid suuremas osas Rapla kihelkonda (lisaks kuulus sinna suuremas osas tänase Raikküla valla haldusterritoorium). Vallad ei ole moodustanud eraldi kihelkondasid. Seega ajalooliselt on Järvakandi ja Kehtna olnud pigem seotud Raplaga kui omavahel. Siiski on valdade ajaloolise arengu ülevaatest näha, et tänane Kehtna vald on osalt moodustunud ajaloolise Järvakandi valla aladest, mis tõttu võib nende ühinemine olla ajalooliselt põhjendatud.

Raplamaa omavalitsuste koostöös on koostatud mitmeid omavalitsuste arendustegevusele suunatud analüüse, mis on käsitletud toimepiirkondi ja ühistegevuste strateegiat nende arendamiseks. Samu tendentse on käsitletud ka analüüsides, mis ei ole koostatud või tellitud Raplamaa omavalitsuste poolt.

1. BDA Consulting OÜ poolt 2009. a tellitud mobiilpositsioneerimise ja pendelrände trendide analüüs⁵ käsitles rännet maakonna siseselt ja väljapoole. Analüüs lähtus mobiiltelefonide positsioneerimisest, mis näitab inimeste kodukohta ja töökoha (koolikoha) vahelist rännet. Joonisel 1 on esitatud üks selle analüüsi olulisemaid materjale, so liikujate arv kodu ja töökoha vahel. Sellest ilmneb, et keskne igapäevase töörande sihtpunkt on Rapla linn. Rändesihtkoha oluliselt järgmisel kohal Kohila alev. Oma lähialade on rändesihtpunktiks ka Märjamaa alev. Juuru on mitmesuunalise rändega, st nii lähialadelt Juuru kui ka Juurust Raplasse, Kohilasse ja Inglitesse. Selgelt eristub Kehtna-Rapla suunaline ränne (suurem rändaja hulk Raplasse). Järvakandi ei ole teistele omavalitsustele rändesihtpunktiks ning ränne Järvakandist on Raplasse.

Joonis 1. Elukoha ja töökoha vaheline ränne Raplamaal.

Allikas: OÜ Positium LBS (2009) Rapla maakonna keskuste arengu strateegia eeluuringute aruanne. Lk 64.

2. Eeltoodud analüüsi järel koostati koostöös Raplamaa omavalitsustega Rapla maakonna keskuste arengu strateegia⁶, kus kaardistati keskustes olemasolevad teenused ja analüüsiti nende arendamise potentsiaali. Määratleti erinevad keskusvõrgustiku stsenaariumid ning kaaluti nende tugevusi ja nõrkusi. Ühiselt lepitati kokku, et kõige mõistlikum ja optimaalsem on 1+3+6 keskusvõrk (Rapla maakonna keskuste arendusstrateegia 2010, lk 36-37). Need oleksid Rapla + Kohila, Märjamaa, Järvakandi + Juuru, Kaiu, Käru, Kehtna, Raikküla, Vigala. Loogilised oleksid ühinemised, mis toimuksid Rapla, Kohila, Märjamaa ja Järvakandi keskuste ümber. Siin on olulise keskusena määratletud ka Järvakandi, kuigi pendelrände analüüs selle keskuselisust rändesihtpunktina ei kinnitanud. Pigem on tegu olnud poliitilise otsusega arvestades Järvakandi kagust ülejäänud keskustest.

3. 2013. a seoses Tõmbekeskuste reformi kavaga määratlesid Raplamaa omavalitsused maakonna tõmbekeskused⁷. Selle järgi oleks omavalitsused ühinemised Raplamaal toimuma Rapla, Kohila, Märjamaa ja Järvakandi keskuste ümber.

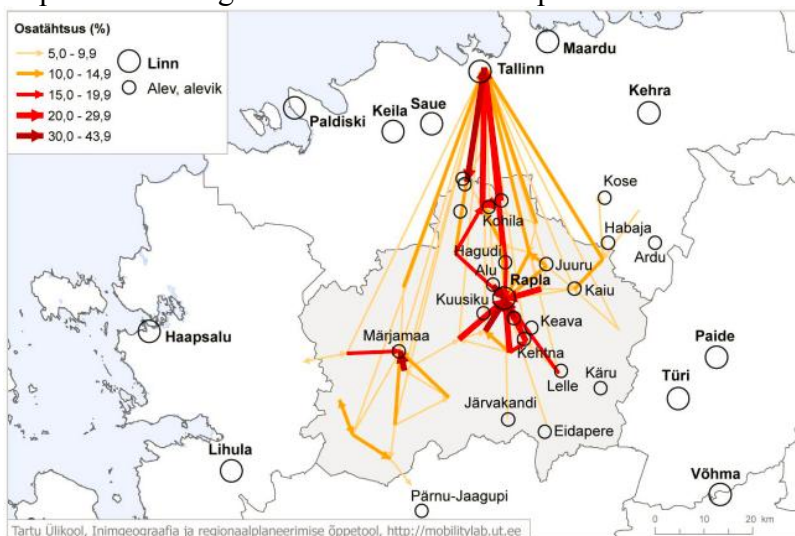
⁵ OÜ Positium LBS (2009) Rapla maakonna keskuste arengu strateegia eeluuringute aruanne.

⁶ Raplamaa Omavalitsuste Liit (2010) Rapla maakonna keskuste arendusstrateegia

⁷ Raplamaa Omavalitsuste Liit (2013) Rapla maakonna tõmbekeskuste määratlemine. Seletuskiri

4. Regionaalse pendelrände uuring⁸ 2013. aastast näitab sarnaseid rändetendentse nagu näitas Raplamaa omavalitsuste tellitud mobiilpositsioneerimine analüüs 2009. aastal. Oluline erinevus on, et kolme keskuse – Rapla, Kohila, Märjamaa – rändesihtpunkti roll oma lähialadele on mõnevõrra kasvanud. Vähenenud on Juuru kui rändesihtpunkti roll.

Joonis 2. Elukohta ja tööaja ankurpunkti vahel liikujate osatähtsus piirkonna elukohtade arvust Rapla maakonnaga seotud liikumistes tööperioodil

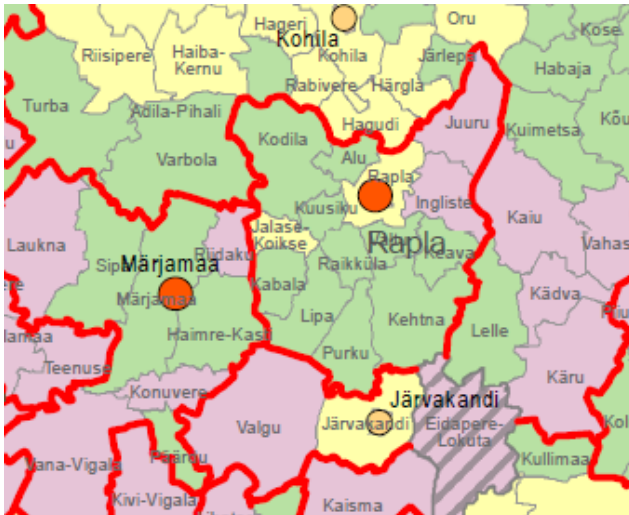
Allikas: Tartu Ülikool (2013) Regionaalse pendelrände kordusuuring, lk 45.

5. Statistikaameti 2014. aastal koostatud toimepiirkondade määramise analüüsi⁹ järgi eristub Rapla maakonna sees selgelt kolm toimepiirkonda. Esiteks, Rapla toimepiirkond, mille siirdevöönd kattub suuremas osas tänase Rapla ühinemisläbirääkimiste grupis ühinenud omavalitsustega. Analüüsi kohaselt kuulub Kehtna vald suuremas osas samuti Rapla toimepiirkonda. Teiseks, Märjamaa, mille toimepiirkonda kuulub ka vähemalt osa Vigala vallast. Kolmandaks, Järvakandi toimepiirkond, mille lähivööd on vahetult Järvakandi alevi lähikond ja lisaks äärelise alana Valgu kant Märjamaa vallast. Seega toimepiirkondade analüüsi kohasel ei moodusta Kehtna ja Järvakandi valla ühtset ja terviklikku toimepiirkonda, Kehtna elanikud on igapäeva asjaajamises pigem seotud Rapla linnaga. Kehtna ega Järvakandi keskuse ei ole teineteise elanikele teenus- ja töörändesihtpunktiks.

Joonis 3. Toimepiirkonna Raplamaal.

⁸ Tartu Ülikool (2013) Regionaalse pendelrände kordusuuring.

⁹ Statistikaamet (2014) Toimepiirkondade määramine.

Allikas: Statistikaamet (2014) Toimepiirkondade määramine, lk 24.

Kokkuvõtteks uuringutest. Kõikide nende analüüside kohaselt on Raplamaal kolm keskust, mis koos oma toimealaga moodustavad ühtse toimepiirkonda: Rapla, Kohila ja Märjamaa. Kehtna ei moodusta eraldiseisvat toimepiirkonda ning Kehtna vald kuulub Rapla linna toimeruumi. Järvakandi on analüüsid „Keskuste arendamise strateegia“ ja „Tõmbekeskused Raplamaal“ keskusena määratletud Raplamaa omavalitsuste endi poolt. Statistikaameti toimepiirkondade analüüsi kohaselt on Järvakandi ja selle lähiala eraldiseisev toimepiirkond, kuid ei vasta elanike arvu kriteeriumile (piirkonnas elab ca 1500 elanikku).

Seega ühinevale omavalitsusele saab kindlasti väljakutseks selle territoorium omavahel funktsionaalselt sidustada ning kindlasti säilib ka vajadus teha koostööd piirkonna elanike tõmbekeskuse Rapla linna omavalitsusega. Territoriaalse terviklikku argumenti toetab aga asjaolu, et Järvakandi vald asub Kehtna valla sees.

Arvestades haldusreformi seaduse kriteeriume, eesmärkide ja territoriaalse terviklikkuse põhimõtet on Järvakandi valla ja Kehtna valla ühinemisel üheks omavalitsusüksuseks positiivne mõju haldusreformi eesmärkide täitmisele järgmiste Eesti territooriumi haldusjaotuse seaduse § 7 lõikes 5 sätestatud ajaolude osas¹⁰.

Ajalooline põhjendus

Tänased Kehtna ja Järvakandi valla alad kuulusid suuremas osas Rapla kihelkonda (lisaks kuulus sinna suuremas osas tänase Raikküla valla haldusterritoorium). Vallad ei ole kunagi moodustanud eraldi kihelkondasid.

Ühinemislepingu seletuskirja kohaselt (lk 3): „Ajalooline Järvakandi vald, territooriumiga 162 km², kuulus kuni 1950. aastani Harjumaa koosseisu. 1945. aastal eraldati territooriumist iseseisva administratiivse üksusena Järvakandi alev pindalaga 4,83 km². 1950. aastal jagati Järvakandi vald

Raikküla, Kehtna ja Tehaste külanõukogu vahel. Tehaste külanõukogu moodustati Ahekõnnu, Selja ja Nõlva küladest ja liideti juba 1954.aastal Eidapere külanõukoguga. Tänase Järvakandi territoorium moodustab 3% ajaloolisest vallast. Aastatel 195-1962 kuulusid Järvakandi alev ja selle lähikülad Ahekõnnu, Nõlva ja Selja Väandra rajooni koosseisu ning alates

1963. aastast Rapla maakonna (endise rajooni) koosseisu.“ Kehta valla ajaloolise arengu kohta on ühinemislepingu seletuskirja (lk 4) märgitud järgmist: „Valla territooriumi halduslik

¹⁰ Lääne-Eesti piirkondliku komisjoni ekspertarvamuse põhjal.

kuuluvus on olnud väga keeruline. Kehtna, Keava ja Ohekatku kogukonnad liideti 1891.a. ühiseks Kehtna vallaks. 1960.a. liideti Kehtna külanõukoguga Kaerepere, Saksa, Kumma, Hertu ja Põrsaku külad ning Juuru külanõukogust Lau, Pae ja Inglise külad. Praegune Kehtna vald on moodustatud endise Harjumaa Järvakandi, Rapla ja Juuru valdade ning Pärnumaa Vändra valla maadest ning praegustes piirides eksisteerib Kehtna nime kandev kohaliku omavalitsuse üksus 1976.aastast. Omavalitsusüksuse staatus omistati vallale 14.veebruari 1991.a.“.

Seega ajalooliselt on Järvakandi ja Kehtna olnud pigem seotud Raplaga kui omavahel. Siiski on valdade ajaloolise arengu ülevaatest näha, et tänane Kehtna vald on osalt moodustunud ajaloolise Järvakandi valla aladest, mis tõttu võib nende ühinemine olla ajalooliselt põhjendatud.

Mõju elanike elutingimustele

Siin tuleks arvestada ennekõike territoriaalselt loogikat ja/ või eripärasid avalike teenuste kättesaamisel ja inimeste suhtlemisel kohaliku omavalitsuse organite ja asutustega. Ühinev omavalitus peab lähtuma inimeste harjumuspärasest liikumissuundadest. Sellest tulenevalt oleks negatiivne mõju elanike elutingimustele ühinemiskiirkond, mis ei oleks kooskõlas elanike loomuliku pendelrändega. Ühinev omavalitsused ja nende keskused ei ole analüüside kohaselt parimas kooskõlas elanike pendelrände trendide ja toimepiirkonnaga. Omavalitsuse haldusterritoorium suhteliselt mitmekesine – Järvakandi sisuliselt tiheasutustala ja Kehtna valla erinevad kandidid, mis omavahel on funktsionaalselt nõrgalt seotud. Kuivõrd suuamad asulad on omavahel nõrgalt seotud, siis tuleb nendes tagada vähemalt olemasolevate teenuste kättesaadavus ning ühistranspordiühendused halduskeskustega. Juhul kui need tingimused tagatakse, siis ei ole näha ühinemisest olulisi negatiivseid mõjusid.

Ühinemislepingu seletuskirja kohaselt (lk 9):“ Ühinevad omavalitsused on läbirääkimiste käigus jõudnud arusaamisele, et kahe valla ühinemise tulemusena on võimalik kujundada praeguste halduskeskuste (Järvakandi ja Kehtna) läheduses elavatele inimestele parem omavalitsuse sisese juhtimise ja teenuste osutamise struktuur. Ühinemine võimaldab parandada omavalitsuse elanike elukvaliteeti, arendada igapäevaelu ja infrastruktuuri. Ühinemisega soovitakse tagada omavalitsuste kui kogukondade jätkusuutlik areng ja strateegilise juhtimisvõimekuse suurendamine, piirkonna arengu- ja konkurentsivõimelisemaks“.

Seega ühinemise eesmärkides on olulisele kohale seatud vallavõimuorganite ja teenuste osutamise maksimaalne elanikulähendus. Kindlasti on see kohaliku demokraatia ja enesekorralduseõiguse seisukohalt põhjendatud eesmärk, mille osas suures omavalitsuses võivad avalduda ohud. Samas on neid võimalik juhtimiskorralduslike mehhanismidega minimeerida.

Elanike ühtekuuluvustunne

Ühinemislepingu seletuskirja kohaselt (lk 9-10): „Ühinemise käigus soovitakse moodustada jätkusuutlik, tervikliku ruumistruktuuriga vald, mida iseloomustavad head transpordiühendused ja kõrge arengupotentsiaal. Selline halduskorralduse muutumine aitab kaasa tasakaalustatud ja terviklikule arengule ning tugevdab ühinemise tulemusel tekkinud valla positsiooni võimalike riigi poolt läbi viidavate halduskorralduslike ümberkorralduste korral.“. Ühinev omavalitsus on peamiselt hõreasustusega ja maalise iseloomuga, mis toetab valla sisest elanikeüheteekuuluvustunnet.

Peamiselt kohalike identiteetide säilitamise eesmärgil on ühinemislepingus kokku lepitud, et endistes valdades moodustakse osavallad, mis (ühinemislepingu seletuskiri lk 10) võimaldab

teenuste osutamise ja otsustusprotsessid korraldada võimalikult kodulähedaselt ning säilitada ühinevate piirkondade identiteeti. Moodustakse ka ühinevate omavalitsuse põhised valimisringkonnad

Ühinemislepingus kokkulepetest ilmneb taotlus säilitada maksimaalset tänaste valdade haldus- ja teenuskorraldus (osavallad, valmisringkonnad, hallatavad asutused, kohaliku identiteedi hoidmine jne), mis võib tähendada, et ühinenud vald ei hakka toimima tervikliku organismina. Samas arvestades valdade elanike toimepiirkonna mitte kattumist võib see olla ka paratamatu. Sellisel juhul võibki nõ maksimaalselt kogukondliku valitsemisstruktuuri kujundamine olla põhjendatud. Vallavolikogu peab aga tagama valla tervikliku ja tasakaalustatud arengu. Ilmselt vähenevad tänaste valdade *status quo* taotlused ajajooksul.

Mõju avalike teenuste osutamise kvaliteedile

Varasemad ühinemiskogemuste ja tänaste valdade võimekuse võrdlevad analüüsid kinnitavad, et haldusreformi eesmärkidega kooskõlas on omavalitsused, mis suudavad tagada kvaliteetsed ja piisavalt laia profiiliga teenused, on vähemalt 5000 elanikuga. Kindlasti tuleb luua kohalike teenuskeskuste võrgustik, mis tagavad elanikele KOV igapäevased administratiivsed teenused ja tänastes valdades asuvate hallatavate asutuste poolt osutatavad teenused. Kompetentside konsolideerimine ja parima teenusvõimekuse ülekandmine teistele omavalitsustele on kindlasti teenuste osutamise kvaliteedile positiivse mõjuga. Analüüsid kinnitavad, et suurema elanike arvuga omavalitsuses kasvab ametnike arv (tabel 4), mis võimaldab katta laiemat profiili kompetentse (tabel 5), kui ka avaldub mastaabiefekt, st üks teenistuja suudab teenindada suuremat hulka elanikke. Sarnaste efektide võimalikku avaldumist kinnitas ka käesoleva ekspertarvamuse haldusreformi eesmärkide saavutamise analüüsi osa (nt tabelid 2 ja 3).

Tabel 4. Kohaliku omavalitsuse teenistujate arv erinevates omavalitsuste suurusgruppides.

		keskmine elanike arv vallas	ametnike arv			mediaan keskmine ametnike arv valla kohta	mediaan keskmine elanike arv ametniku kohta
			min	max	kokku		
Elanike arv	kuni 2000	107	1	14	650	6	184,29
	2000-5000	53	6	18	533	9	309,5
	üle 5000	23	6	42	491	22	452,5
Kokku		183			1674	7	246,92

Allikas: *Helle Kauts (2016) Eesti kohalike omavalitsuste ametnikkonna profiili analüüs. Magistritöö, Tallinna Ülikool.*

Ühinemislepingu ja selle seletuskirja kohaselt pöörab ühinenud vald olulist tähelepanu teenuste säilimisele ja arendamisele. Kui ühendvald realiseerib ühinemislepingus toodud teenusarenduse põhimõtted, siis on ühinemise mõju avalike teenuste osutamise kvaliteedile elanike jaoks positiivne.

Mõju haldussuutlikkusele

Siin tuleb hinnata ennekõike omavalitsuse administratiivset võimekust, mitte niivõrd elanikele osutatavaid igapäeva teenused, ja võimekust piirkonna arengut sihipäraselt suunata. Varasemad analüüsid näitavad, et enam kui ca 5700 elanikuga omavalitsus suudab minimaalsel tasemel tagada piirkondliku arengupotentsiaali sihiteadliku arendamise ja välja arendada kohalikud kvaliteetteenused.

Tallinna Ülikoolis koostatud analüüsid näitavad, et enam kui 5000 elanikuga valdades tekib enam kui kaks korda laiem administratsiooni kompetentside profiil kui väikestes valdades. Samuti kasvab oluliselt ametnike spetsialiseerumine (üle 5000 elanikuga KOVdes on enam

kui 50% ametnikest spetsialiseeritud ühele kompetentsivaldkonnale), samas kui väikesemates valdades (kuni 5000 elanikku) katavad enam kui 50% teenistujatest 2-5 kompetentsivaldkonda. Tabelist 5 avaldub, et suuremas omavalitsuses katavad ametnikud laiema hulga kompetentsivaldkondi. Sellised ühinemiste potentsiaalsed positiivse mõjuga efektid võimaldavad piirkondliku arengupotentsiaali sihiteadlikku arendamist ja muuta elanikele kättesaadavaks kohalikud kvaliteetteenused. Sarnaseid mustreid kinnitas ka käesoleva ühinemispirkonna teenistujate koosseisu analüüs (vt tabel 3).

Tabel 5. Kohalike omavalitsuse teenistujate poolt täidetavate kompetentsivaldkondade arv erinevates omavalitsuste suurusgruppides

	Kohaliku omavalitsuse täidetavate kompetentsivaldkonnad									
	6-10		11-15		16-20		21-25		26-32	
	valdade arv	%	valdade arv	%	valdade arv	%	valdade arv	%	valdade arv	%
Elanike kuni 2000 arv	9	31,0%	14	48,3%	5	17,2%	1	3,4%	0	0,0%
2000-5000	1	6,3%	7	43,8%	6	37,5%	2	12,5%	0	0,0%
üle 5000	0	0,0%	0	0,0%	1	25,0%	2	50,0%	1	25,0%
Kokku	10		21		12		5		1	

Allikas: Helle Kauts (2016) Eesti kohalike omavalitsuste ametnikkonna profiili analüüs. Magistritöö, Tallinna Ülikool.

Spetsialistide ja väljaarendatud teenuste konsolideerimine võimaldab need tagada kogu ühinenud valla territooriumil. Elanike arvult suuremas omavalitsuses on tugispetsialistide arvelt võimalik suurendada elanikega kokkupuutuvate ja teenuseid osutavate spetsialistide osakaalu.

Ühinemislepingus (lk 1) on väljatoodud järgmised haldussuutlikkuse arendamisega seotud eesmärgid:

- Tagada ühendamisega piirkonna arengu- ja konkurentsivõimelisemaks muutmine ning elanikkonnale ja ettevõtlusele soodsamate tingimuste loomine.
- Ühinenud valla haldussuutlikkuse suurendamisega tagada elanikele kättesaadavad avalikud teenused.

Eeldades, et ühinenud omavalitsuses kasvab administratiivne võimekus ja realiseeritakse haldussuutlikkuse arendamise eesmärgid, on omavalitsuste ühinemisel nende haldussuutlikkusele positiivne mõju.

Mõju demograafilisele situatsioonile

Kehtna ja Järvakandi vallad on väheneva elanike arvuga. Perioodil 2000-2016 on Kehtna valla elanike arv vähenenud 17% ja Järvakandi valla elanike arv 21%. Kahe valla elanike arv kokku on vähenenud 1219 inimese võrra.

Tabel 6. Omavalitsuste elanike arvu dünaamika 2000-2016

KOV/aasta	2000 a	2005 a	2010 a	2016 a	Vähennemine 2000-2016
Kehtna	5290	5190	4750	4405	17%
Järvakandi	1590	1440	1270	1256	21%

Allikas: Statistikaameti statistikaandmebaas (RV0282: rahvastik soo, vanuserühma ja haldusüksuse või asustusüksuse liigi järgi)

Rahvastikutrendid ei ole ka oluliselt muutumas. Statistikaameti prognoosi kohaselt väheneb aastaks 2030. Aastaks Kehtna valla elanike arv 3,4-4,4% võrra ja Järvakandi elanike arv 21,8-23,2% võrra. Seega prognoosi kohaselt on ühendvalla elanike arv 2030. aastal 5176-5242 elanikku. Ehk vald ületab vald ka pikaajalise prognoosi kohaselt 5000 elaniku piiri, kuigi jääb üpris selle lähedale. Imselt ei ole valdadel ka ühinemisega tõenäoline neid trende oluliselt muuta. Demograafiliste trendide arengute suunamine on vähemalt regionaaltasandi valitsemise ülesanne, kus kohalikud omavalitsused saavad vaid nendes protsessides omapoolsete meetmega osaleda.

Mõju transpordi ja kommunikatsiooni korraldusele

Järvakandi ja Kehtna valdade halduskeksuste vahel puuduvad ümberistumiseta ühistranspordiühendused. Ühest keskusest teise on võimalik sõita vaid ümberistumisega Raplas. Ühinemislepingu kohaselt on üheks ühinemise eesmärgiks: „Korraldada inimeste liikumis- ja tööhõivest tulenevatele vajadustele vastav, toimiv, tõhus ja erinevaid transpordiliike integreeriv ühistranspordi süsteem.“. Ning täpsemalt (lepingu lk 5):

- Maavalitsuse, omavalitsuse ja maanteeameti koostöös korraldatakse Valla osavallakeskuseid teineteisega ja maakonnakeskusega ühendav transpordisüsteem.
- Olemasolev koolitranspordivõrgustik säilitatakse.
- Arendatakse erinevate liikumisviiside sidumist (nt, parklad rongi- ja bussipeatustes).

Vallal tervikliku toimimise ja teenuste kättesaadavuse tagamiseks on vältimatu kujundada ühistranspordisüsteem, mis valla halduskeskused omavahel ühendab. Juhul kui seda ei tagata on ühinemisel elanikele ühistranspordi osas pigem negatiivne mõju.

Mõju ettevõtluskeskkonnale

Omavalitsuse ühinemise läbi saavutatav ettevõtluskeskkonna kujundamise võimekuse ja arendusvõimekuse kasv loob eeldused ettevõtluskeskkonna strateegiliseks arendamiseks. Ühinemislepingu kohaselt (lk 5) töötatakse välja ühtne ettevõtluse arendamise strateegia, lähtudes seejuures piirkondlikest arengueeldustest ning kaasates ettevõtjaid. Arvestades, et ühinev omavalitsus ei ole kooskõlas elanike tööalase mobiilsusega ega ole nii suur, et suudaks välja arendada tugeva strateegilise (sh ettevõtlusarenduse) arenduse kompetentsid, ei ole ühinemise tulemusena tõenäoline saavutada väga suurt positiivset mõju valdkonnale. Kehtna vald on tugevates töörande suhetes Rapla linnaga. Järvakandis on tulenevalt klaasitööstusest väga suur kohapealsete töökohta hulk. Seega võib eeldada, et ühinemise mõju ettevõtluskeskkonnale on pigem neutraalne.

Mõju hariduslikule olukorrale

Ühinevates omavalitsustes on kokku neli põhikooli (kolm Kehtna ja üks Järvakandi vallas). Arvestades Järvakandi ja Kehtna vähest territoriaalset ja ühistranspordiga integreeritust ei ole tõenäolised koolivõrgu muudatused Järvakandis. Kehtna valla Valtu põhikool on väga lähedal Rapla linnale (vahemaa 4 km), kuid siiski on selle õpiaste arv olnud stabiilne (120-130 õpilast) ja viimastel aastatel isegi veidi suurenenud. Kehtna põhikooli õpilaste arv on (EHISe andmetel 02.01.2017) 181 ja Eidapere kooli õpiaste arv 63. Seega õpilaste arvu mõttes ja ühendvalla territoriaalset profiili arvestades on koolivõrk optimaalne. Praxise koolivõrgu prognoosi analüüsi¹¹ (2014) kohaselt peaks Kehtna valla koolide arv vähema kahe võrra. Omavalitsuse ühinemislepingus on aga kokkulepitud, et koolivõrku ühinemise järel ei muudeta ning toimima jäävad kõik senised haridusasutused.

---

¹¹ Praxis (2014) Eesti põhikooli- ja gümnaasiumivõrgu analüüs aastaks 2020

Valdade õpiränne ei ole kõrge. Kehtna valla põhikooliõpilastest (kokku 411 õpilast) ei õpi oma valla koolides vaid 16%. Vallas mitte õppivastest põhikooliealistest 53% (35 last) õpib Rapla valla koolides ja 15% (10 last) Järvakandi vallas. Kehtna valla õpilaste gümnaasiumirände peamine sihtpunkt on mõistetavalt Rapla, kus õpib 65% kõigust Kehtna valla gümnaasiumiõpilastest. Järvakandi valla õpiränne on veelgi väiksem – kõigist valla põhikooliõpilastest (kokku 97) õpib Järvakandi koolis 91%. Gümnaasiumiõpilastest 56% õpib Raplas ja 38% Tallinnas.

Tabel 7. Kehtna valla õpiränne

	1. kooliaste	2. kooliaste	3. kooliaste	gümnaasium
Kehtna	141	109	95	
Rapla	8	8	19	37
Järvakandi	4	1	5	
Tallinn	0	1	0	8
Muu	8	4	8	12
	161	123	127	57

Allikas: Haridusministeeriumi koolirände andmed 2016-2017 õa-l

Tabel 8. Järvakandi valla õpiränne

	1. kooliaste	2. kooliaste	3. kooliaste	gümnaasium
Järvakandi	28	35	25	
Rapla	0	2	2	9
Tallinn	0	0	0	6
Vändra	1	1	0	0
Muu	2	1	0	1
	31	39	27	16

Allikas: Haridusministeeriumi koolirände andmed 2016-2017 õa-l

Omavalitsusüksuse organisatsiooniliselt ühtse teenusepiirkonnana toimimine

Eespool toodud analüüsi kohaselt ei moodusta omavalitsused omavahel funktsionaalselt ja orgaaniselt seotud haldusruumi. Omavalitsuste vahel on väga nõrk teenus- ja tööranne ning puuduvad ühistranspordiühendused. Omavalitsuse asustussüsteem ei ole läbipõimunud – Järvakandi moodustab omaette toimeruumi ja Kehtna valla põhiosa on pigem seotud Rapla linna toimeruumiga. Sellest tulenevalt on põhjendatud ühendamavalitsuses osavaldade loomine, mis peavad tagama piirkonnas avalike teenuste osutamise ja elanike kaasamise valla juhtimisse. Ühinemisel järel tuleb teha suuri pingutusi, et omavalitsus hakkaks toimima organisatsiooniliselt ja teenuspiirkonnana ühiselt. Ilmselt paljudes valdkondades (haridus, töökohad) ei ole see saavutatav.

Eelnõu ei oma olulist mõju keskkonnale, riigiasutuste korraldusele, riigi julgeolekule ega välissuhetele.

5. Määruse rakendamise seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamiseks teostavad ühinevad kohaliku omavalitsuse üksused vähemalt järgmisi tegevusi:

- 1) valla põhimääruse ja vallavalitsuse hallatavate asutuste põhimääruste kinnitamine;
- 2) arengukava kinnitamine;
- 3) üldplaneeringu koostamine;
- 4) eelarvestrateegia ja eelarve koostamine ja kinnitamine;
- 5) muude õigusaktide ajakohastamine;
- 6) ametiasutuste reorganiseerimine jne.

Eelnõu määrusena vastuvõtmine võib tuua kaasa kulusid kohaliku omavalitsuse üksuste eelarvetele töajookulude osas (eelpoolnimetatud tegevuste teostamiseks, hüvitised võimalike koondamiste puhul), mis on võimalik katta haldusreformi seaduse § 20–23 sätestatud tingimustel ja korras riigieelarvest eraldatavast ühinemistoetusest.

Eelnõu määrusena vastuvõtmine toob kaasa kulud riigieelarvele. Haldusreformi seaduse § 21 lõike 4 alusel makstakse ühinemise järgselt vähemalt 5000 elanikuga omavalitsustele ühinemistoetust kahekordses määras (100 eurot elaniku kohta). Ühinemistoetuse arvutamisel võetakse aluseks elanike arv rahvastikuregistri andmetel 2017. aasta 1. jaanuari seisuga. Ühinemistoetust arvutatakse iga ühinenud omavalitsusüksuse kohta eraldi ning see ei või olla väiksem kui 300 000 eurot ja suurem kui 800 000 eurot iga ühinenud kohaliku omavalitsuse üksuse kohta.

Rahvastikuregistri andmetel elab 1. jaanuari 2017. a seisuga Järvakandi vallas 1241 inimest ja Kehtna vallas 4418 inimest. Kokku on tulevases omavalitsuses 5659 inimest. Kehtnakandi valla moodustumisel on riigieelarvest eraldatava ühinemistoetuse summaks **741 800 eurot**.

Ühinemistoetus eraldatakse arvestades haldusreformi seaduse § 22 kehtestatud ühinemistoetuse maksmise korda. Ühinemise tulemusena moodustunud kohaliku omavalitsuse üksuse ühinemistoetuse suuruse kinnitab Vabariigi Valitsus korraldusega.

Valla- või linnavalitsus peab ühinemistoetuse saamiseks esitama ühe kuu jooksul pärast ühinemise käigus moodustunud kohaliku omavalitsuse üksuse volikogu valimiste tulemuste väljakuulutamist Rahandusministeeriumile ühinemistoetuse eraldamise taotluse, milles selgitab ühinemistoetuse kasutamise vastavust kohaliku omavalitsuse üksuste ühinemise soodustamise seaduse § 6 lõikele 2.

6. Määruse jõustumine

Eelnõu on kavandatud jõustuma Riigi Teatajas avaldamisele järgneval päeval, välja arvatud eelnõu §-d 1 ja 3. Nimetatud sätted jõustuvad kohaliku omavalitsuse volikogus valimistulemuste väljakuulutamise päeval.

Eelnõu jõustumise tähtajad on sätestatud Eesti territooriumi haldusjaotuse seaduse § 10 lõikes 1.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu ei saadeta eelnõude infosüsteemi EIS kaudu kooskõlastusringile, kuna see ei puuduta otseselt teiste ministeeriumite valitsemisala. Samuti ei saadeta seda kooskõlastamiseks üleriigilistele kohaliku omavalitsuse üksuste liitudele, kuna tegemist on omavalitsuste

omalgatusliku ühinemise otsustamisega, mille puhul ei ole vajadust teiste ühinemisega mitteseotud omavalitsuste arvamust küsida.